

Foto: Lugene Richards

dok :11

Litteraturhuset
Oslo 16. - 19. mars 2011

dok VELKOMMEN TIL :11



Velkommen til dok 11. I år arrangerer vi Dok festivalen for 6. gang med et stort og spennende program. Festivalen ser ut til å ha fått et godt rykte også utenfor Norge og det har etter hvert blitt enklere å få tak i gode foredragsholdere. Vi håper og tror at Dok festivalen nå har kommet for å bli. Pågangen til årets festival har vært svært større enn forventet og vi måtte dessverre si nei til mange som ønsket å være med. Dette viser at interessen for fotojournalistikk er stor og ikke minst at mange, også godt etablerte fotografer, er interessert i å lære mer.

Utfordringene for fotojournalister er mange. Digitale medier og papiravisenes kamp for å overleve gjør at mange fotografer opplever framtida som ganske usikker. Krav til fleksibilitet, omstilling og nytenking øker. Desto viktigere er det at fotografer som arbeider med dokumentasjon holder fast ved sin profesjonalitet og at kravet om etterrettelighet i arbeidet etterleveres.

Virkeligheten kan ses fra mange synsvinkler og det er ikke alltid gitt hva som er den objektive sannhet. Fotografene som blir presentert under årets festival har det til felles at de gjennom år har arbeidet fram sitt eget fokus som gjør bildene deres til noe utover det vanlige. De har noe på hjertet og de har sin egen måte å fortelle historien på.

Dok 11 hadde ikke vært mulig uten solide bidrag fra sponsorer. En takk til dem! Takk også til alle frivillige medhjelpere under arrangementet.

Til slutt vil jeg ønske deltakere og publikum lykke til med årets festival. La deg inspirere, delta i diskusjonene og utfordre deg og dine kolleger til å bli enda bedre fotografer.

Terje Bringedal, leder Pressefotografenes Klubb

dok PROGRAM

Onsdag 16. mars

14:00
Utdeling Årets Bilde,
Karina Jensens
Minnefond
Litteraturhuset
(Gratis Inngang)

Fra 17:00
Debatt/foredrag:
Fremtidens
fotojournalistikk, i
samarbeid med NJ

Pieter Ten Hoopen
Justyna Mielnikiewicz

Torsdag 17. mars

Fra 18:00
Debatt/foredrag:
Når medlene knebles, i
samarbeid med NJ

**Gerljjafotografene fra
Mexico:**
Ernesto Rodríguez
Lucío Soria
Jullán Cardona

Fredag 18. mars

Fra 18:00
Bilder Nordic
presenterer prosjektet
Norway Next

Foredrag:
Andrea Star Reese
Stephanie Sinclair

Lørdag 19. mars

13:00
Boksignering med
Eugene Richards på
Tronsmo bokhandel

Fra 16:00
Foredrag:
Thomas Løkfeldt
Carolyn Drake
Eugene Richards

Festivalen avsluttes
med party hos Bilder
Nordic for alle med
festivalpass.

Arrangementene skjer på Litteraturhuset,
Wergelandsveien 29 i Oslo sentrum.
Konferansier og debattleder under Dok er Harald Birkevold
Oppdatert program på: www.fotojournalisten.no



EUGENE RICHARDS

Gjennom sin lange karriere har Eugene Richards aldri sluppet fokuset på sosial nød og urettferdighet. Hans genuine engasjement for menneskene han fotografierer, har gjort han til en av vår tids mest innflytelsesrike dokumentarfotografer.

Eugene Richards ble født i Dorchester, Massachusetts, i 1944. Han begynte tidlig å engasjere seg i kampen mot fattigdom og sosial urettferdighet, og de første bildene han publiserte var i avisen «Strong Voices», som fokuserte spesielt på de svartes kamp for likestilling og rettferdighet, og på Ku Klux Klan i Arkansas.

Når Richards returnerte til hjembyen Dorchester begynte han å dokumentere rasekonflikten i sitt eget nabolag. I 1978 ble han invitert til å bli med i Magnum, men han forlot det prestisjefulle byrået etter få år. En periode var Richards også innom VII. Nå er han representert av Reportage by Getty.

Gjennom sin lange karriere, har Richards aldri sluppet fokuset på sosial nød og politisk urettferdighet. Han har gitt ut hele femten bøker, blant annet «Exploding into Life» (1986), handler om hans første kones kamp mot brystkreft. Andre kjente verk er «Cocaine True, Cocaine Blue» (1994), «The Fat Baby» (2004), «The Blue Room» (2008) og «War is Personal» (2010).

Richards siste bok, «War is Personal» forteller om amerikanere som på ulik måte er berørt av krigen i Irak. I ett år reiste han rundt i sitt eget land og samlet materiale. Resultatet er femten komplekse og intime historier som på hver sin sterke måte forteller om hvordan det er å være i krig; kjempe, vente og lengte, sørge og å leve – også når den du elsker er borte.

Richards engasjement for menneskene han fotografierer er totalt. Gjennom klassiske og nære sort-hvitt bilder, presenterer han dypt rørende historier men gir likevel leseren mulighet til å danne sin egen mening. Bildene formidler en følelsesverden som spenner fra det dystre til det rett og slett forferdelige, men også med glimt av kjærlighet og ømhet. I bøkene ledsages bildene ofte av personlige tekster, skrevet av Richards selv.



side05.jpg

THOMAS LEKFELDT

Med sitt langtidsprosjekt om lille kreftsyke Vibe, ga danske Thomas Lekfeldt et usedvanlig nært og rørende bilde av hvordan sykdom kan ramme små barn. Samtidig fikk han hele fotoverdenens blikk rettet mot seg.

Serien «A Star in the Sky» handler om lille Vibe og hvordan hun og familien etterhvert må gi opp kampen mot en svært aggressiv og sjelden hjernesvulst. Bildene har gått verden rundt: Thomas Lekfeldt har vunnet en rekke priser for serien, blant annet World Understanding Award i POYi og i fjor fikk han selveste Årets Bilde i Danmark.

- Vibes kamp opptok en veldig stor del av livet mitt den perioden jeg fotograferte henne. Jeg ble som et familiemedlem, og da hun døde, var det nok nesten like tungt for meg som for familien, forteller Lekfeldt. I perioder bodde han hjemme hos familien, han var med på ferie og tilbragte dager på sykehuset.

Vibe kom inn i Lekfeldt sitt liv i februar 2008, men historien ble en annen enn den han hadde forestilt seg. Sammen med fotosjefen i Ekstra Bladet, hvor Lekfeldt jobber, hadde han besluttet å lage en langtidsdokumentar for avisen. Da de hørte om kreftsyke Vibe, så de for seg historien om barnet som overlever kreften. Nesten ett år etter, i januar 2009, døde Vibe, syv år gammel.

- Jeg har forandret meg som fotograf gjennom denne historien, forteller Lekfeldt.

- Jeg har blitt tvunget til å være tett på og virkelig bli kjent med dem jeg fotograferer. Jeg tror jeg har blitt bedre både til å være menneske og til å være fotograf. Jeg har lært mye om hva livet ikke burde være. Små barn skal ikke dø av kreft. Samtidig har jeg kanskje fått øynene opp for de små gleder, forteller han.

Det har tatt lang tid for Lekfeldt å starte på nye prosjekter etter at han avsluttet «A Star in the Sky». Til daglig jobber han som fotograf for Ekstra Bladet og diverse magasiner, i tillegg til med egne prosjekter. Lekfeldt er med i byrået Moment.



Foto: Thomas Lachue

side07.jpg

PIETER TEN HOOPEN

Sist år ble Pieter Ten Hoopen kåret til Årets Pressefotograf i Sverige. - Jeg prøver å oppnå et personlig forhold til dem jeg fotograferer, sier han.

I 2010 ble Pieter Ten Hoopens utstilling «Stockholm» vist i den svenske hovedstadens nye fotomuseum, Fotografiska. I katalogen til utstillingen sier Ten Hoopen:

- Jeg tar del i hendelser sammen med dem jeg fotograferer, og det har blitt en viktig del av min måte å være fotograf på.

Ten Hoopen har en unik måte å fotografere på, en miks av dokumentar og fiksjon, hvor lys og ofte uskarpe og kornete bilder gir en mystisk, drømmende stemning.

I flere år har Ten Hoopen dokumentert livet i den lille byen Hungry Horse, i staten Montana i USA. Under byggingen av Hungry Horse-demningen på midten av 1950-tallet opplevde byen en kraftig velstandsøkning. Men økningen i eiendomspriser og konsentrasjonen av rikdom i hendene på noen få entreprenører fikk dramatiske konsekvenser: demografisk kollaps og sosial oppløsning, preget av narkotika- og alkoholmisbruk.

I dag har Hungry Horse 900 innbyggere, de fleste arbeider i andre byer eller er arbeidsledige. Nesten 30 prosent av befolkningen lever under fattigdomsgrensen. I mangel på sosialt liv, forlater mange unge menn skolen og blir med i hæren, og ender opp i kampene i Afghanistan eller Irak.

I 2010 vant Ten Hoopen en andre pris i World Press Photo for et portrett fra prosjektet Hungry Horse Montana, og han fikk også hederlig omtale for en bildeserie fra det samme prosjektet i klassen Daily Life. Ten Hoopen er født i Nederland i 1974. I 1999 flyttet han til Sverige, hvor han studerte foto på Nordens Fotoskola. Siden har han jobbet som fotojournalist, og er medlem av fotobyråene VU og Moment. Han bruker også tiden sin på å undervise i fotojournalistikk ved forskjellige høyskoler og folkehøyskoler i Sverige og Danmark.



side09.jpg

ANDREA STAR REESE

Det er bare et par år siden Andrea Star Reese begynte å fotografere. Men med prosjektet «The Urban Cave» fikk hun raskt anerkjennelse i fotomiljøet.

Andrea Star Reese jobbet som filmfotograf i mange år. Men det var først da hun byttet ut de levende bildene med å frosne øyeblikk for et par år siden at karrieren virkelig skjøt fart.

– Jeg hadde en skadet skulder, og det var upraktisk med de tunge videokameraene. Jeg begynte å ta stillbilder av stedene jeg skulle filme, og jeg elsket det. Jeg har aldri lengtet tilbake til video, forteller hun.

Siden 2007 har Star Reese jobbet med prosjektet «The Urban Cave», om hjemløse i New York. Lisa og Chuck er to personer som går igjen i bildene. De var de første hun møtte da hun beveget seg ned i tunellene under bakken, hvor mange av byens hjemløse søker ly. Lisa var høygravid, og født bare en uke senere. Star Reese fikk god kontakt med dem, noe som gjenspeiles i bildene.

– Du har et bilde av Lisa og Chuck på legevakta etter at Lisa er blitt voldtatt. Ringte de deg og ba deg om å komme?

– Ja, midt på natta. De har telefonnummeret mitt, og de ringer for at jeg skal komme å dokumentere livene deres og viderefremme det gjennom bildene mine. De vet at jeg kommer når de ringer. Jeg er deres messenger.

Star Reese tror bakgrunnen som filmfotograf har påvirket hennes måte å fotografere på. Dette kommer også frem i bildene hennes, mange av dem ser så velregiserte ut, at de kan minne om scener i en film. Star Reese forteller at hun ikke er den typen fotograf som går inn, knipser et bilde, og går ut igjen. Hun bruker lang tid for at alle elementene i bildet skal bli perfekt.

- Det er viktig og essensielt for meg at jeg fotografierer på en måte som kommuniserer respekt og at jeg bevarer kontrasten mellom lys og skygge på de stedene jeg fotografierer.



PHOTO: ANDREW HARRIS

side11.jpg

STEPHANIE SINCLAIR

Stephanie Sinclair var blant de heteste navnene under fotofestivalen i Perpignan i fjor da hun stilte ut bildene fra den omstridte og lukkede mormonersekten Jesu Kristi kirke av siste dagers hellige.

I april 2008 fikk sekten voldsom oppmerksomhet i amerikanske medier. Bilder av hundrevis av kvinner og barn i gammeldagse frisyre og ankelside kjoler gikk landet – og verden – rundt. Kvinnene og barna ble hentet ut fra sekten i Texas i en politirazzia, etter en nødtelefon fra en 16 år gammel jente som hevdet å være misbrukt på gården

Telefonoppringningen viste seg å være falsk, men satte likevel i gang en av USAs største barnevernsaker. De fleste av kvinnene og barna ble sendt tilbake til sekten etter et par måneder på grunn av for få bevis. Men etterforskningen fortsatte, og tolv kirkemedlemmer ble tiltalt for en rekke forhold.

Tross mange medieoppslag, var det ingen som hadde dokumentert det indre livet i den lukkede sekten. Fotografen Stephanie Sinclair så imidlertid muligheten til å få innblikk i verdenen til en gruppe mennesker som aldri hadde vært komfortable med å stå frem i media før. Under bildevisningen i Perpignan i fjor fortalte hun at hun bestemte seg for å være så nøytral som mulig. Fordi sekten allerede var utsatt for sterk kritikk, følte hun at hun ikke trengte å gjengi det perspektivet. Hun bega seg ut på en to års lang reise, med mange tålmodighetsprøver og utfordringer underveis.

Sinclair bodde seks år i Irak og Libanon, og dekket denne verdensregionen som frilansfotograf. I en bildeserie tatt mellom 2003 og 2005 fokuserer Sinclair på afghanske kvinner som har satt fyr på seg selv på grunn av vold i ekteskapet.

Sinclair, som er med i byrået VII, har blant annet mottatt Alexia Foundation Professional Grant for et arbeid om barnebruder i Afghanistan. Hun har også mottatt CARE International Award for Humanitarian Reportage. Sinclair jobber for blant annet National Geographic, The New York Times Magazine, TIME, Newsweek, Stern, Geo og Marie Claire. Hun bor for tiden i New York.



side13.jpg

CAROLYN DRAKE

– Historien er ikke en sannhet vi kan omtale på en objektiv måte. Den avhenger av ditt perspektiv. Dokumentarfotografi har vært en måte å engasjere meg i verden, og prøve å se den mer åpent, sier Carolyn Drake

Amerikanske Carolyn Drake begynte ikke med foto før hun nærmet seg 30 år. I 2001 forlot hun en jobb i et multimedieselskap i New York, for å studere foto ved International Center of Photography. I 2006 sto hun på både PDN og Magenta Foundations liste over «emerging photographers to watch».

Da Drake vokste opp i USA under den kalde krigen, hørte hun mye om Sovjetunionen på skolen og i TV. Men mye av det var vagt. Hennes oppfatning var at Sovjetunionen var massiv og mektig – noe å frykte. Senere innså hun at mye av dette bildet var skapt av amerikansk politikk.

– Den nye sannheten om dette stedet, var at det var sårbart. Det smuldret opp fra innsiden, og menneskene der kjempet for å overleve selv, heller enn å ville ødelegge min måte å leve på – slik vi hadde fått det framtilt i USA, forteller Drake. I 2006 flyttet Drake til Ukraina på et Fulbright-stipend. Hun dokumenterte problemene i kullindustrien etter Sovjetunionens fall. For dette prosjektet vant hun andreprisen i kategorien Daily Life Stories i World Press Photo.

Siden 2007 har Drake blant annet jobbet på et langtidsprosjekt som handler om politikken, kulturen, naturen og forandringene i fem tidligere Sovjetrepublikker: Kirgisistan, Kazakhstan, Tadsjikistan, Usbekistan and Turkmenistan. To elver har vært Drakes holdepunkter.

Drake har fulgt elvene Amu og Syr Darya fra deres opphav i Pamir og Tien Shen-fjellene, over landegrensene til utløpet i Aralsjøen. Prosjektet har hun kalt «Paradise Rivers», etter islamske skrifter fra middelalderen. I løpet av 1900-tallet forvandlet sovjetiske myndigheter elvene til et nett av vanningskanaler, som krevde så mye vann at Aralsjøen, en gang verdens fjerde største innsjø, begynte å forsvinne. Drake dokumenterer konsekvensene av vannmangelen i området. Carolyn Drake representeres internasjonalt av Panos Pictures, og i Norge av Felix Features.



side15.jpg

DE MEKSIKANSKE GERILJAFOTOGRAFENE

Ernesto Rodríguez, Lucio Soria og Julián Cardona

De dokumenterer den ekstreme gatevolden og narkobaronenes herjing i byen Ciudad Juarez i Mexico, en av verdens farligste byer.

«Geriljafotografene», eller «The Street Shooters», ble et begrep i meksikansk sammenheng på begynnelsen av 80-tallet, da en gruppe unge meksikanske fotografer begynte å ta bilder på gata i en av verdens voldeligste byer, grensebyen Ciudad Juarez i Mexico. De var unge og blakke og solgte bilder til en lønn som ikke var å leve for.

Fra 1993 har nesten 1000 unge kvinner blitt drept av en eller flere masse mordere i Ciudad Juarez, ofrene var unge kvinner som jobbet på fabrikker i Juarez, som ikke hadde nær familie eller slekt rundt seg. Gatefotografene i Ciudad Juarez var de som begynte å dokumentere denne tragedien.

I 1995 organiserte fotografen Julian Cardona en gruppe fotografer som kalte seg «Nada que ver – Ingenting å se», som dokumenterte kvinnedrapene, samt de sosiale effektene av de lave lønningene som blir betalt på de amerikanske grensefabrikkene, masseflukten av mexicanere over grensen til USA, livet i slumområdene og resultatene av narkobandenes herjinger.

Mexico er den farligste plassen på det amerikanske kontinentet å jobbe som fotograf og reporter. I løpet av de siste fire årene har mer enn 30 fotografer og journalister blitt drept eller forsvunnet i Mexico. Minst åtte av disse er direkte relatert til dekning av narkodrap og korrupsjonssaker. Angrepene har fått journalister og flere nyhetsorganisasjoner til å slutte å dekke narkokrigen på samme uavhengige måte.

Et unntak har vært avisen El Diario De Juarez, hvis fotografer og reportere aggressivt og uredd har dekket kartellkrigen i Mexico. Av de cirka 6000 som ble drept i Mexicos narkokrig i 2008, ble mer enn 1600 drept i Juárez. Året etter ble over 2500 drept i byen. Hver dag risikerer Ciudad Juarez «Street shooters» sine liv, de er utsatt fra lokale makthavere, politi, militære, narkobander og gjenger. Etter drapet på fotografen Luis Carlos Santiago lever de farligere og er under hardere press enn noensinne.



Foto: Julián Carabona



Foto: Lucio Soria



Foto: Lucio Soria



Foto: Ernesto Rodríguez

JUSTYNA MIELNIKIEWICZ

Hun solgte knapt et bilde, men fortsatt å fotografere. I 2009 vant den polske fotografen Justyna Mielnikiewicz prestisjefulle Canon Female Award for langtidsprosjektet om Sør-Kaukasus.

Justyna Mielnikiewicz er født og oppvokst i Polen, hvor hun begynte sin fotografiske karriere i avisen Gazeta Wyborcza 1999. I 2002 ble hun frilanser og flyttet til Georgia. Fra basen i Tbilisi begynte hun å jobbe med det som skulle bli et langtids-prosjekt om Sør-Kaukasus og konfliktene der.

Med både kunnskap og innlevelse skildret hun det enorme området mellom Kaukasus-fjellkjeden, Talysjfellene, Svartehavet og det Kaspiske Hav. Hovedfokuset er menneskene som lever der, i et samfunn preget av et etnisk mangfold på godt og vondt og som på grunn av sin stadig større geopolitiske betydning er et av de mest kompliserte områdene i verden.

- Det gikk lang tid før jeg fikk solgt noen historier fra dette prosjektet, forteller hun. – Suksess kommer og går, det fine med det er at man alltid jobber hardt. Mielnikiewicz forteller at hun jobber veldig fokusert, og aldri gir seg selv mer enn 10 år på å gjennomføre et prosjekt.

I 2008 dekket Mielnikiewicz krigen i Sør-Ossetia. Til tross for at hun vant en 2.pris i World Press Photo for en reportasje derfra, har hun blandede følelser for å fotografere krig. - Mediesirukuset rundt krigen forundrer meg, alle prøver å late som det ikke er andre fotografer der. Jeg ser ikke på meg selv som en krigsfotograf, og jeg ser ikke på krig som en mulighet til å ta gode bilder, forteller hun.

- Jeg møtte mange mannlige krigsfotografer med et stort ego.

Nå har Mielnikiewicz en liten datter. - Nå som jeg er eldre og har mer erfaring, jobber jeg mer fokusert. Å ta bilder er veldig viktig for meg. Jeg får masse energi både fra datteren min og av å jobbe. Men jeg fokuserer på færre enkeltstående prosjekter. Et av de mindre prosjektene Mielnikiewicz holder på med har tittelen «What Will People Say» og handler om kvinner i Georgia.

INTERFOTO

KVALITET – PRODUKTIVITET – ARBEIDSGLEDE
INTERFOTO AS – FOTOGRAFENES HUS

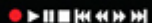


At the heart of the image



I AM PERFECTION

D3s



Nikon D3s er et profesjonelt speilreflekskamera som omdefinierer grensene for profesjonell actionfotografering. D3s har FX-format med en svært følsom CMOS-sensor med 12,1 megapikstler, EXPEED-bildebehandlingssystem, Motion-JPEG-videoer i HD kvalitet, kontinuerlig fotografering med 9 bps og 51-punkts AF-system og Nikons robuste kamerahus i magnesium. Med kalibrert ISO opp til 12 800 og med utvidelsesmuligheter opp til 102 400 gir du deg selv en urimelig fordel.

Oppgrader til Nikon D3s hos Interfoto. Les mer om kampanjen på www.interfoto.no



VG Mobil • VG Nett • VG+ • VG

NORWAY NEXT

Fredag 18. mars 18:00

Årets avgangsprosjekt på Bilder Nordic - NORWAYnext - er en ung refleksjon rundt norsk liv og samfunn fortalt gjennom tradisjonelle stillbilder og multimediale produksjoner. Gjennom NORWAYnext ønsker vi å gi et fotografisk bidrag til det norske samfunn, samtidig som vi utfordrer hvordan fotografer kommuniserer i den elektroniske medieeverden.

DEBATTENE

Onsdag 16. mars 17:00

Debatt: Fremtidens fotojournalistikk. Hvor går fotojournalistikken? Hvilke former vil den ta og hvordan vil fotografene jobbe? Debattleder er Harald Birkevold fra Stavanger Aftenblad.

Torsdag 17. mars 18:00

Debatt: Når mediene knebles. Innledning vil bli holdt av Aidan White, leder i International Federation of Journalists (IFJ).

WORKSHOP MED E. RICHARDS



21. til 22. mars har 12 fotografer hatt den unike muligheten til å delta på workshop med legendariske Eugene Richards. Han har frøftet sine egne bilder og filmer og gått gjennom arbeidene til deltagerne, og tatt for seg både komposisjon og innhold.

- I denne workshopen lærer du hvordan man nærmer seg andre mennesker, føler deg trygg og komfortabel når du går inn i ulike sosiale situasjoner, og hvordan du blir der slik at du kan skape meningsfulle bilder, sier Richards. I løpet av den korte, men intense workshopen ble det også bli gitt oppgaver som skal hjelpe deltagerne til å overvinne usikkerheten som kan oppstå når man konfronterer folk med kameraet.

INTERFOTO

KVALITET – PRODUKTIVITET – ARBEIDSGLEDE
INTERFOTO AS – FOTOGRAFENES HUS

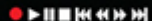


At the heart of the image



I AM PERFECTION

D3s



Nikon D3s er et profesjonelt speilreflekskamera som omdefinierer grensene for profesjonell actionfotografering. D3s har FX-format med en svært følsom CMOS-sensor med 12,1 megapiksler, EXPEED-bildebehandlingssystem, Motion-JPEG-videoer i HD kvalitet, kontinuerlig fotografering med 9 bps og 51-punkts AF-system og Nikons robuste kamerahus i magnesium. Med kalibrert ISO opp til 12 800 og med utvidelsesmuligheter opp til 102 400 gir du deg selv en urimelig fordel.

Oppgrader til Nikon D3s hos Interfoto. Les mer om kampanjen på www.interfoto.no



www.fotojournalisten.no



INSTITUSJONEN
FRITT ORD

BILDER
NORDIC SCHOOL OF PHOTOGRAPHY



NORSK JOURNALISTLAG

